

אף כל שיש בהן טומאה קלה וטומאה המורה, ויש בהן איסור והיתר, והן מין בשר הרי הם בכלל איסור אכילת דם.

אוציא מכלל האיסור דם מהלכי שתיים, שאין בהן טומאה קלה, שלא יתכן שבשר אדם יטמא רק בתורת אוכל אלא לעולם הוא מטמא בתורת טומאת מת.

אוציא דם שרצים שאין בהם טומאה המורה, שהשרצים אינם מטמאים אלא במגע בלבד.

אוציא דם ביצים שאין הביצים מין בשר⁽⁵⁾.

כא-א

אוציא דם דגים ודם חגבים שכולו היתר שמותרים ללא שחיטה⁽⁶⁾.

ולהכי כתוב "לעוף ולבהמה". שאם היה כתוב רק "לעוף", הייתי אומר: אי מה עוף שאין בה בלאים, כלאי בגדים שנוצת העוף אינה בכלל צמר, ומותרת עם פשתן, אף בהמה לא יאסר דמה אלא אותה שאין בה בלאים בצמרה, כגון שור ועז. אבל כבש, שצמר אסור בכלאים, אין דמו אסור.

תלמוד לומר "ולבהמה" — שכל הבהמות הן בכלל האיסור.

בשר.

ובשו"ע [יו"ד סו ב] נפסק כשני התירוצים של התוס', דהיינו שהדם שעל הקשר אסור מן התורה, כתירוץ השני. אבל מדרבנן אסור כל דם ביצים, כתירוץ הראשון, כן ביאר הגר"א שם.

6. הוא הדין לדם דגים וחגבים טמאים, שגם כן מתמעט מלימוד זה, שהרי כולו איסור [ואין בו חילוק כלל בין קודם שחיטה לאחריה], ואינו דומה לעוף ובהמה, שיש בהם היתר ואיסור. וכן מפורש בדברי הרמב"ם [מאכ"א ו א].

וכתבו התוס' בשם רבינו ברוך, שבאמת היה אפשר למעט את כל אותם השנויים בכרייתא, מכח צד אחד בלבד, דהיינו, מכח צד זה ד"יש בהם טומאה חמורה וקלה", שהרי באדם אין טומאה קלה, ושרצים אין בהם טומאה חמורה, וכמו שלמדנו בכרייתא, והוא הדין לביצים דגים וחגבים, שאין בהם טומאה חמורה כלל, וכמו כן מכח הצד של "יש בהם איסור והיתר", נוכל למעט גם כן אדם שרצים וביצים, שהרי בכלם אין חילוק בין קודם שחיטה ולאחר שחיטה [עיין משנה למלך [מאכ"א ב ג] שהביא מחלוקת הראשונים, אם נוהג באדם איסור אבר מן החי], אלא שהתנא נקט דברים הפשוטים יותר.

ומבארים התוס', שאמנם בהמה ועוף טמאים אסורים גם אחר השחיטה, מכל מקום, במין בהמה ועוף, דהיינו, בבהמה ועוף טהורים, יש היתר לאחר השחיטה, וקושיא זו [השניה] תירצו התוס' באופן אחר, שאמנם איסור בהמה ועוף טמאים נוהג גם לאחר שחיטה, מכל מקום, איסור אבר מן החי [שהיה נוהג בהם בחייהם, על כל פנים לדעת רבי יהודה ורבי אלעזר, עיין חולין קא ב] אינו קיים לאחר שחיטה. מה שאין כן בדגים וחגבים, שאין בהם כלל איסור אבר מן החי.

ועיין בחידושי הגרע"ק איגר שכתב, מאחר ובאיסור דם לא נזכר אלא "לעוף ולבהמה", יש בכלל זה גם בהמה ועוף הטמאים, ועיי"ש שהעיר בזה על התוס'.

5. התוס' בחולין [סד ב ד"ה והוא] כתבו [בתירוץ אחד], שאמנם דם ביצים מותר מן התורה בכל ענין, מכל מקום מדרבנן אסורו, הואיל והביצה באה מתרנגולת, שדמה אסור מן התורה, ובתירוץ השני כתבו התוס', שכאשר נמצא הדם על הקשר שעל הביצה, בזה אסור הדם מן התורה, שהרי עתיד האפרוח להיות נוצר מדם זה, ואם כן דם זה חשוב הוא גם כן כמין